

Radu-Mihai Necula

CONTESTAȚIA ÎN ANULARE ÎN PROCESUL CIVIL

Universul Juridic
București
-2018-

Cuprins

ABREVIERI.....	9
ARGUMENT	11
CAPITOLUL I	
MOTIVUL DE CONTESTAȚIE ÎN ANULARE PREVĂZUT	
DE ART. 503 ALIN. (1) C. PR. CIV.	13
1. Schimbarea locului citării. Repunere în termen	13
2. Alegere de domiciliu. Schimbarea locului citării	18
CAPITOLUL II	
MOTIVUL DE CONTESTAȚIE ÎN ANULARE PREVĂZUT	
DE ART. 503 ALIN. (2) PCT. 1 C. PR. CIV.	25
1. Incidența motivului de contestație în anulare prevăzut de art. 503 alin. (2) pct. 1 C. pr. civ.	25
2. Alcătuire nelegală a instanței de recurs. Modalități de invocare	32
CAPITOLUL III	
MOTIVUL DE CONTESTAȚIE ÎN ANULARE PREVĂZUT DE	
ART. 503 ALIN. (2) PCT. 2 C. PR. CIV.	40
1. Noțiunea de „eroare materială”. Jurisprudența CEDO cu privire la contestația în anulare	40
2. Eroare materială. Eroare de judecată	53
3. Cerere de scutire de la plata taxei judiciare de timbru. Calificare juridică. Competență de soluționare.....	63
4. Admisibilitatea contestației în anulare. Omisiunea instanței cu privire la formularea unei cereri de reexaminare a taxei judiciare de timbru	66
5. Neaplicarea, de către instanța de recurs, a unei decizii în interesul legii. Corelație cu privire la normele legale care reglementează motivul de revizuire prevăzut de art. 509 alin. (1) pct. 4 C. pr. civ.	70

Respect pentru oameni și cărți

6. Eroare de calcul. Raportul dintre procedura de îndreptare a hotărârii reglementată de art. 442 C. pr. civ. și contestația în anulare întemeiată pe dispozițiile art. 503 alin. (2) pct. 2 C. pr. civ. 75
7. Noțiunea de „serviciu specializat de comunicare” reglementată de art. 183 alin. (1) C. pr. civ. 85

CAPITOLUL IV

MOTIVUL DE CONTESTAȚIE ÎN ANULARE PREVĂZUT

- DE ART. 503 ALIN. (2) PCT. 3 C. PR. CIV. 90
 1. Invocarea motivelor de recurs în termen. Consecințe..... 90
 2. Necercetarea unui motiv de casare invocat în termen. Consecințe. Conexiuni 96
 3. Necercetarea unor motive de apel. Inadmisibilitate 106

CAPITOLUL V

MOTIVUL DE CONTESTAȚIE ÎN ANULARE PREVĂZUT

- DE ART. 503 ALIN. (2) PCT. 4 C. PR. CIV. 120
 1. Art. 503 alin. (2) pct. 4 C. pr. civ. – condiții de aplicare. Soluțiile care pot fi pronunțate de instanța investită cu soluționarea contestației în anulare. Ipoteze practice..... 120
 2. Omisiunea de soluționare a unui recurs incident 128

CAPITOLUL VI..... 143

ALTE ASPECTE PROCEDURALE PRIVIND CONTESTAȚIA

- ÎN ANULARE..... 143
 1. Aplicarea în timp a dispozițiilor legale privind contestația în anulare..... 143
 2. Conținutul cererii prin care se formulează contestația în anulare. Motivarea contestației în anulare 147
 3. Inadmisibilitate sau netemeinicie? 153
 - 3.1. Soluția pronunțată de instanța investită cu soluționarea contestației în anulare în situația în care constată că dezlegarea dată recursului nu este rezultatul unei erori materiale..... 153

3.2. Soluția pronunțată de instanța investită cu soluționarea contestației în anulare în situația în care constată că instanța de recurs a cercetat toate motivele de casare invocate în termen.	158
4. Exercițarea unei noi contestații în anulare. Inadmisibilitate	163
5. Termenul în care contestația în anulare poate fi exercitată. Prematuritate	165
6. Raportul existent între exercitarea contestației în anulare și procedura de lămurire a hotărârii contestate. Posibilitatea de a se solicita repunerea în termen	175
7. Amendă judiciară. Deturnarea dreptului de a formula o cale extraordinară de atac de retractare de la finalitatea sa reală	179
8. Amendă judiciară. Utilizarea unei căi procedurale neprevăzute de lege pentru a se obține tergiversarea cauzei	187
9. Neaplicarea unei amenzi judiciare. Introducerea unei căi de atac în limitele de exercițiu ale drepturilor procedurale legale.....	190
BIBLIOGRAFIE	199

CAPITOLUL I

MOTIVUL DE CONTESTAȚIE ÎN ANULARE PREVĂZUT DE ART. 503 ALIN. (1) C. PR. CIV.

1. Schimbarea locului citării. Repunere în termen

Curtea a considerat că nu se poate da eficiență cererii contestatorului de repunere în termenul de formulare a contestației în anulare, deoarece nu se dovedește excepția de la regula instituită de art. 98 C. pr. civ., conform căreia schimbarea de domiciliu în timpul judecării trebuie adusă la cunoștința instanței prin petiție la dosar, sub pedeapsa neluării ei în seamă.

Totodată, lipsa ori prezența în instanță a părților adverse legal citate nu se poate considera că produce o vătămare contestatorului, judecata fiind posibilă și în lipsa părților legal citate.

Prin urmare, nefiind dovedit faptul că citarea în recurs se impunea a fi efectuată la alt domiciliu al recurentului și fiind depășit cu mult termenul de formulare a contestației în anulare, Curtea a concluzionat că se impune respingerea ca tardiv formulată a cererii curente.

*(Decizia civilă nr. 617/R din 30 iunie 2016, Curtea de Apel
București, Secția a IV-a civilă)*

Prin *decizia civilă nr. 1069 din 23 iunie 2014 pronunțată de Curtea de Apel București, Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie*, în dosarul nr. xxxxx/303/2011, s-a anulat ca netimbrat recursul formulat de recurentul-reclamant P.O. împotriva deciziei civile nr. 81/A din 29 ianuarie xxxxx, pronunțată de Tribunalul București, Secția a IV-a civilă, în contradictoriu cu intimații-pârâți S.A., M.I., G.E., P.I., P.C.A. și M.A.M.

Pentru a decide astfel, Curtea a reținut că, prin cererea înregistrată pe rolul Judecătoriei Sectorului 6 București la data de 1 iunie 2011, reclamantul P.O. a chemat în judecată pe pârâții S.A., M.I., G.E., P.I., P.C.A. și M.A.M., solicitând tragerea acestora la răspundere pentru comiterea infracțiunii de fals în acte, conform dispozițiilor legale.

Prin *sentiința civilă nr. xxxxx din 19 decembrie 2012*, Judecătoria Sectorului 6 București a respins cererea de chemare în judecată ca neîntemeiată.

Prin *decizia civilă nr. 81/A din 29 ianuarie 2014*, Tribunalul București, Secția a IV-a civilă, a respins ca nefondat apelul declarat de apelantul-reclamant P.O. împotriva *sentiinței civile nr. xxxxx din 19 decembrie 2012*, pronunțată de Judecătoria Sectorului 6 București, în dosarul nr. xxxxx/303/2011, în contradictoriu cu intimații-pârâți S.A., M.I., G.E., P.I., P.C.A. și M.A.M.

Împotriva acestei decizii a declarat recurs reclamantul P.O.

La termenul de judecată din data de 23 iunie 2014 Curtea a rămas în pronunțare asupra excepției netimbrării recursului.

Analizând excepția, Curtea a constatat că este fondată, motivând că, potrivit art. 20 alin. (1) și (3) din Legea nr. 146/1997, taxele judiciare de timbru se plătesc anticipat, iar neîndeplinirea obligației până la termenul stabilit se sancționează cu anularea acțiunii sau a cererii.

În speță, reclamantul, deși a fost citat cu mențiunea timbrării recursului cu o taxă de timbru în sumă de 4,00 lei, respectiv 0,15 lei timbru judiciar – dovadă fila 5 –, nu a făcut dovada plății pentru termenul de judecată mai sus menționat. Așa fiind, Curtea a anulat recursul ca netimbrat.

Împotriva deciziei pronunțate de Curte, la data de 31 martie 2016 a declarat *contestație în anulare* P.O., care a susținut că judecata s-a făcut cu lipsă de procedură, solicitând repunerea în termenul de judecată conform vechiului Cod de procedură civilă.

Totodată, a solicitat ca pârâții să fie prezenți și să i se comunice citația la adresa veche din București, (...) 64, bl. 1, (...), deoarece nu locuiește la adresa din buletin.

Asupra *excepției tardivității formulării contestației în anulare*, analizată cu prioritatea dată de art. 137 C. pr. civ. anterior, Curtea a reținut că decizia de recurs pronunțată la 23 iunie 2014 a fost atacată prin prezenta contestație în anulare, la aproximativ 2 ani (31 martie 2016), cu mult peste termenul cuprins între 15 zile și maximum un an, indicat de art. 319 alin. (2) teza finală C. pr. civ. anterior.

Curtea a considerat că nu se poate da eficiență cererii contestatorului de repunere în termenul de formulare a contestației în anulare, deoarece nu se dovedește excepția de la regula instituită de art. 98 C. pr. civ. anterior, conform căreia schimbarea de domiciliu în timpul judecății trebuie adusă la cunoștința instanței prin petiție la dosar, sub pedeapsa neluării ei în seamă.

Totodată, lipsa ori prezența în instanță a părților adverse legal citate nu se poate considera că produce o vătămare contestatorului, judecata fiind posibilă și în lipsa părților legal citate.

Prin urmare, nefiind dovedit faptul că citarea în recurs se impunea a fi efectuată la alt domiciliu al recurentului și fiind depășit cu mult termenul de formulare a contestației în anulare, Curtea a concluzionat că se impune respingerea ca tardiv formulată a cererii curente.

Comentariu¹

Cu titlu general, în doctrină² s-a arătat că motivul de contestație în anulare prevăzut de art. 503 alin. (1) C. pr. civ.³ reprezintă o confirmare a

¹ Cu caracter introductiv, menționăm că în doctrină s-a susținut că și după intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă se poate menține distincția existentă în reglementarea anterioară între contestația în anulare de drept comun, reglementată de art. 503 alin. (1) C. pr. civ., și contestația în anulare specială, reglementată de art. 503 alin. (2) C. pr. civ. – G. Boroi, M. Stancu, *Drept procesual civil*, ed. a 4-a, revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2017, p. 773.

² T.C. Briciu, în V.M. Ciobanu, M. Nicolae (coordonatori), *Noul Cod de procedură civilă. Comentat și adnotat*, vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2016, p. 1390.

³ Art. 503 alin. (1) C. pr. civ. prevede: „Hotărârile definitive pot fi atacate cu contestație în anulare atunci când contestatorul nu a fost legal citat și nici nu a fost prezent la termenul când a avut loc judecata.”

primului motiv de contestație în anulare de drept comun, cuprins în art. 317 alin. (1) pct. I C. pr. civ. anterior, și că, chiar dacă formularea celor două texte este puțin diferită, ele exprimă aceeași neregularitate de ordin procedural: partea nu a fost legal citată la termenul la care a avut loc judecata și nu a acoperit acest viciu prin prezența ei.

Același autor¹ a susținut că acest motiv de contestație în anulare are în vedere fie o necitare, fie o citare care nu respectă regulile relative la corecta citare cuprinse în Capitolul II al Titlului IV din noul Cod de procedură civilă și că, la fel ca în trecut, este necesar ca viciul nelegalei citări să fi intervenit la termenul când a avut loc judecata.

Un alt autor² a menționat că sintagma „termenul când a avut loc judecata” se referă la termenul la care a avut loc finalizarea procesului prin pronunțarea hotărârii, indiferent dacă instanța a procedat la analiza cauzei în fond sau a respins cererea pentru nerespectarea unor cerințe legate de exercițiul dreptului la acțiune, acest din urmă caz presupunând și el o „judecată”.

Cu privire la neregularitatea procedurii de citare, într-o lucrare de specialitate³ s-au dat următoarele exemple de procedură nelegală: dovada de efectuare a procedurii, care se întoarce la dosar, nu cuprinde mențiunile obligatorii, pentru care legea prevede expres sancțiunea nulității, sau lipsesc alte mențiuni care vatămă partea, ori citația nu cuprinde mențiuni care fie sunt prevăzute de lege sub sancțiunea nulității [art. 157 alin. (3) C. pr. civ.], fie lipsa lor vatămă partea. Asupra acestor din urmă mențiuni, pentru care legea nu prevede expres nulitatea, partea trebuie să dovedească vătămarea suferită, care nu poate fi înlăturată altfel decât prin anularea actului, fiind vorba astfel despre aspecte esențiale ale procedurii, care afectează contradictorialitatea și dreptul la apărare.

Revenind la speța analizată, constatăm că soluția a fost pronunțată în baza dispozițiilor vechiului Cod de procedură civilă, însă considerentele deciziei își mențin aplicabilitatea și în baza dispozițiilor noului Cod, întrucât dispozițiile privind schimbarea locului citării (art. 172 C. pr. civ./art. 98 C. pr. civ. anterior) sunt asemănătoare în cele două reglementări avute în vedere.

¹ T.C. Briciu, *op. cit.*, pp. 1390-1391.

² M.C. Mocanu, *Căile de atac de retractare în procesul civil*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 59.

³ A. Tabacu, *Contestația în anulare și revizuirea*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, pp. 42-43.

Pentru a asigura un caracter unitar lucrării, vom face referire la dispozițiile noului Cod de procedură civilă.

În acest sens, în acord cu soluția prezentată, precizăm că, pentru a se putea reține aplicabilitatea art. 172 C. pr. civ.¹, este necesar ca partea să fi fost, cel puțin o dată, legal citată, la adresa indicată anterior schimbării locului de citare.

Această concluzie se impune prin raportare la dispozițiile art. 172 C. pr. civ., care stabilesc obligația părții de a încunoștința instanța și partea adversă despre schimbarea locului citării, doar dacă aceasta **și-a schimbat locul unde a fost citată**.

Așadar, nu se poate vorbi de o schimbare a locului de citare, în cazul în care partea nu a fost niciodată legal citată la adresa anterioară, fiind un nonsens juridic să se considere că art. 172 C. pr. civ. ar fi aplicabil indiferent dacă citarea anterioară a părții ar fi fost legală sau nelegală.

În cazul în care partea nu încunoștințează instanța și partea adversă, cu respectarea condițiilor prevăzute de art. 172 teza I C. pr. civ., procedura de citare pentru aceeași instanță va fi considerată legal îndeplinită la vechiul loc de citare, în baza art. 172 teza a II-a C. pr. civ.

Astfel, două ipoteze se pot întâlni.

Prima ipoteză se referă la situația în care după ce partea a fost legal citată la un termen de judecată, dovada de comunicare a citației pentru următorul termen de judecată este restituită cu mențiunea destinatar necunoscut/mutat, caz în care procedura se va considera legal îndeplinită, întrucât partea nu și-a respectat obligația prevăzută de art. 172 C. pr. civ. de a încunoștința instanța și partea adversă de schimbarea locului de citare.

A doua ipoteză se referă la situația în care partea nu a încunoștințat cumulativ, atât instanța, cât și partea adversă, de schimbarea locului de citare, ipoteză în care condițiile reglementate de art. 172 teza I C. pr. civ. nu sunt îndeplinite, iar citarea la vechiul loc de citare va fi considerată ca fiind legal îndeplinită.

¹ Art. 172 C. pr. civ.: „Dacă în cursul procesului una dintre părți și-a schimbat locul unde a fost citată, ea este obligată să încunoștințeze instanța, indicând locul unde va fi citată la termenele următoare, precum și partea adversă prin scrisoare recomandată, a cărei recipisă de predare se va depune la dosar odată cu cererea prin care se înștiințează instanța despre schimbarea locului citării. În cazul în care partea nu face această încunoștințare, procedura de citare pentru aceeași instanță este valabil îndeplinită la vechiul loc de citare.”